

تدریس یویویی در فضای مجازی

ویروس کرونا، علی‌رغم اینکه جان بسیاری از عزیزانمان را گرفت و بسیاری از کسب و کارها را از رونق انداخت، فرصت‌های بی‌بدیلی را نیز برای ما فراهم کرده است و آن استفاده از فضای مجازی است؛ از دورکاری گرفته تا خریدهای ضروری و غیرضروری خانه. به نظرم مهم‌ترین کاری که این ویروس نانومتری انجام داده، تحولی است که در چگونگی تدریس در دوره‌های متفاوت آموزشی ایجاد کرده است. از تدریس صادقانه یک دبیر در شهرستانی دورافتاده و روی دیوار سفید یخچال برای دانش‌آموزان ابتدایی‌اش گرفته، تا استادی که کلاس گروهی دانشجویان دکترایش را در این فضا برگزار می‌کند. تدریس در فضای مجازی فرصتی بود که گرچه قبلاً در مورد آن بسیار سخن گفته بودند، ولی کمتر در عمل بدان پرداخته شده بود. به ناگاه کلاس حقیقی از همه دبیران گرفته شد و خواه ناخواه در مقابل دوربین رایانه نشستیم و تا به خود آمدیم، مشغول تدریس مجازی شدیم و به جای دانش‌آموزان، تنها نام آن‌ها را در کناره‌های صفحه نمایش می‌دیدیم.

از نزدیک شاهد تلاش بسیار خوب همکاران عزیزم در این مورد بودم و مشاهده می‌کردم، چگونه دوستانم در این روش نیز هنرنمایی می‌کنند و یک تنه تعداد زیادی دانش‌آموز را پشت صفحه‌های ال‌ای‌دی به وجد می‌آورند و خنده‌های

بچه‌ها را به صورت XD مشاهده می‌کنند. سؤال‌هایشان برقرار بود و برای هر مطلب کوچک نمره مناسبی را در نظر می‌گرفتند. به فعالیت دانش‌آموزان در کلاس مجازی نمره می‌دادند و از دانش‌آموزان می‌خواستند فقط اسم کنار صفحه نمایش نباشند. بدیهی است که تدریس در این فضا بسیار با فضای کلاس متفاوت است.

برای دبیری که سال‌ها در کلاس متکلم‌وحده بوده و توقع شنیدن درس و سپس پرسش در لحظه مناسب را داشته، بسیار سخت است که مقابل دوربین بنشیند و در کلاس یک نفره، داد سخن دهد و درس را با دقت کافی بیان کند. همکاران می‌دانند که چگونه از چشمان دانش‌آموزان درمی‌یابیم که آیا درس را فهمیده‌اند یا نیاز به توضیح بیشتر دارد. ما به چشمان دانش‌آموزان عادت کرده‌ایم و گفته‌اند که مستمع صاحب‌سخن را بر سر ذوق آورد. آیا معلم می‌تواند بدون چشمان مشتاق دانش‌آموز به تدریس بپردازد؟ از اینکه می‌گوییم باید در فضایی جدید به تعلیم بپردازیم، منظورمان چیست؟

با بسیاری از دوستان در مورد این تجربه چندماهه گفت‌وگوهای فراوانی انجام دادم. واضح است که نمی‌توان فقط جلوی دوربین مانند گذشته تدریس کرد و توقع داشت

از نزدیک شاهد تلاش بسیار خوب همکاران عزیزم در این مورد بودم و مشاهده می‌کردم، چگونه دوستانم در این روش نیز هنرنمایی می‌کنند و یک تنه تعداد زیادی دانش‌آموز را پشت صفحه‌های ال‌ای‌دی به وجد می‌آورند و خنده‌های

این فضا، بسیار استادانه عمل می‌کنند. اطلاعاتشان از رایانه، نرم‌افزارها و ... از ما بیشتر است. چندین سال است که من ایرادهای مربوط به اینترنت و رایانه را از دانش‌آموزان می‌پرسم و غالباً پاسخ‌های به‌روز و مناسب را دریافت می‌کنم.

سعی بر سؤال مداوم از کلاس و دانش‌آموز است. مبادا خود یک تنه کلاسی را به پیش ببرید. این رفت و برگشت با دانش‌آموزان را من «تدریس یویویی» می‌نامم. از دانش‌آموزان ساکت بخواهید که در فعالیت‌ها شرکت کنند و در صورت لزوم از مشاور بخواهید با خانواده آن‌ها صحبت کند.

گاهی کلاس را به دانش‌آموزان واگذار کنید. شاید لازم باشد با هم در مورد موضوعی بحث کنند و شما نظاره‌گر باشید. حتماً برای هر کلاس، یک گروه فعال در فضای مجازی درست کنید و تمرین‌ها، سؤال‌ها و فیلم‌های آموزشی را در آن‌ها قرار دهید. سعی کنید همیشه در دسترس دانش‌آموزان باشید و تدریس را با تفریح همراه کنید و آن را به تمام ساعات متفاوت شبانه‌روز تسری دهید.

امید داریم که روزی جامعه بشری بر مشکل کرونا غلبه کند، ولی حتی در آن روز نیز باید این تجربیات را پیگیری کنیم و از این قدرت عظیم خاموش بهترین استفاده را بکنیم. در آخر صمیمانه از تمام همکاران می‌خواهم که ما را در هنر معلمی خود در این فضای مجازی شریک سازند و تجربیات مفیدشان را برایمان ارسال دارند که بسیار بدان محتاجیم.

سردبیر

دانش‌آموز فقط نکته‌برداری کند. پس چه باید کرد؟ سعی می‌کنم تجربیات دوستانم را بیان کنم. اولین نکته این است که کلاس ۹۰ دقیقه‌ای، همان‌گونه که سال‌ها تذکر داده‌ایم، جواب‌گو نیست و بسیار خسته‌کننده و حتی برای چشمان دانش‌آموز مضر است. کلاس‌ها باید ۴۵ دقیقه‌ای باشند و سپس دانش‌آموز ربع ساعتی را استراحت کند تا کلاس بعدی. نکته دوم تحرک شدید کلاس است. نباید دانش‌آموز را رها کرد. باید تدریس را به همراه پرسش، کار گروهی، و نظرخواهی از دانش‌آموزان ادامه داد. می‌توان در حدود ۱۰ دقیقه موضوعی را تدریس کرد و سپس از دانش‌آموزان خواست، آنچه را از تدریس دریافته‌اند، توضیح دهند. به‌طور یکنواخت از همه پرسش شود و برای پاسخ‌های صحیح نمره مثبتی در نظر گرفت. دانش‌آموزان ساکت سر کلاس را باید با تشویق، به وسط میدان تدریس هل داد. همگان می‌دانیم که تشویق معجزه می‌کند. کافی است فهرستی از دانش‌آموزان سرکلاس را کنار دست داشته باشید و برای هر اقدام مثبت آن‌ها نمره‌ای منظور کنید. خواندن متن کتاب را به آن‌ها بسپارید.

از آنان بخواهید برای موضوع تدریس شده، سؤال و تست مناسب بیابند. سایت‌ها و کانال‌های علمی فراوانی داریم که آزمایش‌های علمی را انجام داده‌اند و فیلم‌هایشان موجود است، از دانش‌آموزان کمک بگیرید. آن‌ها در جست‌وجو در